

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.TTK.0.06.01.00.010.06
Konu : İlk Ders

12.09.2011* 6325

GENELGE
(2011/51..)

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 11. maddesinde: "Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır." denilmektedir.

Türk millî eğitiminin genel amaçları arasında bütün fertlerin; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini yaşayan, koruyan, geliştiren bireyler olarak yetiştirilmesi hususu yer almaktadır. Eğitim sistemi içinde öğrencilerimizin; dengeli, sağlıklı, gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip, temel ve insani değerleri kazanmış, topluma duyarlı, iyi insan, iyi vatandaş olarak yetişmelerini sağlama görevini yerine getirme; onlara, huzur ve barış içinde, hoşgörülü ve adalet anlayışıyla bir arada yaşama kültürünü destekleyici bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmaya amacına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bireyin ön plana çıktığı ve daha fazla önem kazandığı günümüzde geliştirilen öğretim programları, bireyin varlığını bir bütün olarak maddi ve manevi ikilemlerine düşmeksizin esnek düşünme becerisini geliştiren, farklılıklara birlikte var olma imkânı sunan bir zihinsel yapıya imkân verecek şekilde tasarlanarak demokratik düşünüş ve davranış tarzı vurgulanmıştır. Demokrasi eğitimi, derslere kaynaklık edecek nitelikte bütüncül bir yaklaşımla öğretim programlarında insan hakları ve vatandaşlık eğitimi alanı ara disiplini olarak ele alınmıştır.

Okul öncesi dönemden başlayarak örgün eğitimin tüm kademelerinde; demokrasi, insan hakları, uzlaşma anlayışının esas alındığı demokratik bir okul kültürünün oluşturulması hedeflenmiştir. Bu bağlamda öğretim programlarının öğrenme ve öğretme süreçlerine yansımaları olan ders kitapları; barış, hoşgörü, demokrasi ve insan hakları gibi temel değerleri esas alarak hazırlanmaktadır. Tüm öğretim programları ve ders kitaplarında dil, din, cinsiyet ve etnik köken açısından farklı millet ve toplulukları küçük düşüren, aşağılayan, açık veya örtük ifadelerle dışlayan bilgi, resim, fotoğraf ya da sembol kullanılmamasına büyük önem ve hassasiyet gösterilmektedir.

İnsanın sırf insan olması nedeniyle sahip olduğu hak ve hürriyetlerini kullanmasına imkân tanıyan ve insanlığın bugüne kadar ortaya koyabildiği en iyi yönetim sistemi olan demokrasinin ve bileşenlerinin okullarımızda yaşama geçirilmesi geleceğin yetişkinleri olan öğrencilerimiz için vaz geçilmez bir önem sahiptir. Birbirine saygılı, erdemli çalışma ve eylemde bulunma, eleştirel ve yapıcı düşünme, farklılıkları zenginlik olarak görme, birlikte üretebilme, kendisinin ve başkalarının yaptıklarını sorgulayabilme, kendisinin ve başkalarının hak mücadelesinde kararlı duruş sergileme ve öz güven sahibi olma gibi yeterlikleri edinmiş bireylerin 2023 Vizyonu'nun gerçekleşmesinde kritik bir önemi vardır.

Demokrasi ancak onu anlamış ve benimsemiş bireylerce yaşatılabilir ve geliştirilebilir. Bu bireylerin yetiştirilmesi görevi ise öncelikle aileye, eğitim kurumlarına ve çevreye düşmektedir. Bireyin demokrasiyi özümsemesi, demokratik yurttaş olabilmesi için ailede, okul yaşamında ve çevrede istenilen düzeyde demokratik davranış örnekleriyle karşılaşması gerekmektedir. Ülkelerin ekonomik, kültürel ve sosyal hayatının güçlenmesi ancak tüm bireylerinin toplumsal hayata etkin katılımı ile mümkündür. Bu açıdan kız çocukların ve kadınların siyasal, sosyal ve ekonomik hayata katılımının önündeki engellerin kaldırılması, var olan potansiyelin kullanılabilmesi için "Demokrasi Eğitimi ve Demokratik Okul Kültürünün" yaşatılmasına ihtiyaç vardır. Demokratik okul kültürünün temel şartlarından birisi de cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kaldırılmasıdır.

Okullar, öğrencilere demokrasi ve insan hakları ile ilgili kavramları ezberletmek yerine, demokrasinin ve insan haklarının yaşama geçirilmesine, bu kavramları yaşayarak öğrenmelerine imkân sağlamalıdır. Bu amaçla, öğrencilerin hak, adalet, özgürlük gibi kavramların okulda ve sınıfta da var

Tel : (0312) 212 65 30-(4296)
Fax : (0312) 223 35 09
(0312) 213 78 36

e-posta : ttkb@meb.gov.tr
İnternet Adresi: www.meb.gov.tr/ttkb
Teknikokullar 06330 ANKARA

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.TTK.0.06.01.00.010.06

Konu : İlk Ders

olduğunu, bunlara önem verildiğini görmeleri gerekir. Sınıfların ve okulun yönetimi konusunda öğrencilere sorumluluk verilmeli, kendilerini ilgilendiren konalarda alınacak kararlara katılımı sağlanmalıdır. Öğrencilerle özellikle model olma yoluyla şiddetten uzak; sevgiye, saygıya, anlayış ve hoşgörüyü dayanan çift yönlü bir iletişim ortamı oluşturulmalıdır.

Öğrenen merkezli bir anlayışta, öğrencilerimizin hak ve sorumluluklarının artışına paralel olarak öğretmenlerimizin de sorumluluklarında artışlar olmuştur. Öğretmen, sınıf yönetimi, karar alma süreçleri, iş bölümlerinin paylaşımı eylemlerini gerçekleştirmede demokratik düşünebilmeli, mevcut öğretim programlarındaki etkinlik temelli anlayışın, öğrencilere sadece etkinlik hazırlanmasıyla ilgili olmadığı, bunların yanında birlikte iş yapabilmek, anlaşma, uzlaşma, hak ve sorumluluklarını gerçekleştirme, yapılan iş ve eylemleri sorgulama yetilerini geliştirmeye de fırsat vermesi gerektiğini her zaman ön planda tutmalıdır.

Yöneticilerimizin ve öğretmenlerimizin, öğretim programlarının uygulayıcıları olmalarının yanı sıra demokratik bir okul kültürü oluşturarak öğrencilerimizin demokrasi ve onun değerlerini içselleştirmelerinde öncü rol ve görevleri de bulunmaktadır. Bu bağlamda, her bireyin güvenli ve huzurlu bir okulda yaşamaya hakkı olduğu gerçeği dikkate alınarak okuldaki herkes, güven veren sağlıklı bir öğrenme ve kişisel gelişim ortamı oluşturmaya katkıda bulunmalıdır. Demokratik bir okulda yaşanabilecek sorunlar, okuldaki tüm bireyler ile iş birliği içinde yapıcı bir anlayışta çözümlenmelidir.

2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı'nın ilk haftasında Bakanlığımıza bağlı tüm resmî ve özel örgün eğitim kurumlarının bütün sınıf ve şubelerinde "Demokrasi Eğitimi ve Demokratik Okul Kültürü" konularında öğrencilerin seviyesi, ilgi ve istekleri dikkate alınarak etkinlikler yapılacaktır. Etkinlikler okul idaresi ve rehber öğretmenlerin iş birliğinde sınıf ve alan öğretmenleri tarafından gerçekleştirilecektir. Bu etkinlikleri istekli okullarımız öğretim yılı boyunca uygulayabileceklerdir.

Okulların açıldığı ilk haftadan itibaren "Demokrasi Eğitimi ve Demokratik Okul Kültürü" ile ilgili faaliyetlerin ekte sunulan etkinlik örneklerinden de yararlanılarak bir plan dâhilinde yapılması, bu hususta öğretmenlerimiz, eğitim yönetici ve deneticilerimizin gerekli hassasiyeti gösterilmeleri hususunda

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Ömer DİNÇER
Millî Eğitim Bakanı

EKLER:

1- Demokrasi Eğitimi ve Demokratik Okul Kültürü Etkinlik Örnekleri (1 sayfa)

Dağıtım:

Gereği :

B Planı

Bilgi :

A Planı

Tel : (0312) 212 65 30-(4296)
Faks : (0312) 223 35 09
(0312) 213 78 36

e-posta : ttkb@meb.gov.tr
İnternet Adresi: www.meb.gov.tr/ttkb
Teknikokullar 06330 ANKARA

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.TTK.0.06.01.00.010.06
Konu : İlk Ders

EK-1

DEMOKRASİ EĞİTİMİ VE DEMOKRATİK OKUL KÜLTÜRÜ
ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Etkinliklerin planlanmasında ve uygulanmasında 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ile öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, ilgi ve öğrenim seviyeleri dikkate alınacaktır.

1. Her insanın kendisinin ve başkasının yaşamına ve onuruna saygı duyması gerektiğinin önemi konulu konferans düzenlenmesi,
2. İnsanın varlığının ve onurunun korunmasında insan haklarının ve demokrasinin önemi konulu araştırma ödevlerinin verilmesi,
3. Etkin, katılımcı, sorumlu, demokratik davranış biçimini içselleştirmiş bireylerin hayatıyla ilgili araştırma yapılması, örneklerin sınıf/okul panosunda sergilenmesi,
4. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik olumlu örneklerin araştırılarak okul panosunda paylaşılması,
5. Her türden sorunun çözümünde demokratik tutum ve davranışları benimsemenin önemi ile ilgili olay, haber, söz örneklerinin araştırılması ve sınıfla paylaşılması,
6. İnsan hakları ile ilgili gelişmelerin takip edilmesinin teşvik edilmesi ve konu ile ilgili gazete/dergi haberlerinin sergilenmesi,
7. STK'ların demokratik okul kültürü ile ilgili yaptığı çalışmaların araştırılması, olumlu örneklerin paylaşılması,
8. Ortak yaşam alanlarının ve kamu mallarının korunmasının önemi ile ilgili özlü sözlerin sergilenmesi,
9. Öğrencilerin engelli bireylerle empati yapabilmesi, onların rahat bir yaşam sürmesi için sorumluluk üstlenmelerini teşvik edici ziyaretlerin sağlanması,
10. Eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve sosyal faaliyetlerin planlanmasında öğrencilerin görüş ve önerilerinin alınmasına yönelik çalışmaların yapılması,
11. Okulun, bulunduğu çevrenin desteği alınarak bölgesinde bir kültür ve sosyal cazibe merkezi haline getirilmesine yönelik çalışmaların yapılması,
12. Okullardaki mevcut fiziki imkânların öğrenci ve velilerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, sosyal ve kültürel faaliyetlerini yapabilecekleri mekânlar hâline getirmesine yönelik çalışmaların yapılması,

Tel : (0312) 212 65 30-(4296)
Faks : (0312) 223 35 09
(0312) 213 78 36

e-posta : ttkb@meb.gov.tr
İnternet Adresi: www.meb.gov.tr/ttkb
Teknikokullar 06330 ANKARA

